

5769

	TASTE OF LIMMUD	
--	----------------------------	--

*Tora is de ziel in het lichaam van de joodse gemeenschap;
iedereen die kennis wil nemen van Tora
is welkom met ons te leren.*

Sjabbat 9 mei 2009 / 15 i'jar 5769
Sidra Emor, Wajikra [Leviticus] 21:1-24:23
(Tanach blz. 241-250)
Haftara: 2 Divree Hajamiem (II Kronieken) 30:1-21
(Tanach blz. 1814-1816)

Vertaling: Sera Spanier
Voor het origineel zie
www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5768/Emor

EMOR

De sidra van deze week beschrijft gedetailleerd alle beperkingen betreffende de kohaniem [priesters] en alle beperkingen betreffende de offers. Daarna volgen de mitswot voor Sjabbat, het tellen van de Omer en een lijst van alle feestdagen van het jaar. De eeuwige vlam en de toonbroden voor de Mishkan worden beschreven en de sidra sluit af met wetten over godslastering.

Emor - Joel Levy

Joel woont in Jeruzalem waar hij les geeft aan de Conservative jesjiva en voor Ta Shma (pluralistische Joodse educatie). Hij is rabbijn van de Kol Nefesh Masorti synagoge in Engeland - de eerste traditionele sjoel in het Verenigd Koninkrijk waar vrouwen en mannen volledig gelijkberechtigd zijn. Joel Levy kreeg zijn semicha (rabbinaal bevoegdheid) van rabbijn David Hartman te Jeruzalem.

In een tijd waarin de Britse gemeenschap naarstig op zoek is naar passende wegen om de diverse godsdienstige gevoeligheden in zijn complexe multiculturele gemeenschap te beschermen, is godslastering een heet hangijzer. De primaire bron in de Tora die de wetten van godslastering bespreekt, is te vinden in Wajikra, helemaal aan het einde van sidra Emor: "En tegen de Jisraëlieten moet je zeggen: 'Wie zijn God vervloekt, zal de gevolgen van zijn zonde dragen. Wie de naam van de Eeuwige lastert moet ter dood gebracht worden, die moet door de voltallige gemeenschap worden gestenigd. Of het nu een vreemdeling is of een geboren Jisraëliet, wie Mijn Naam lastert moet ter dood gebracht worden.'" (Waj. 24:15-16).

In zijn commentaar Toldot Jitschak verklaart rabbijn Jitschak Karo waarom de wetten van godslastering hier zijn geplaatst als vervolg op een serie wetten over de heiligheid van het priesterschap, offers, Sjabbat en feestdagen en zekere rituele zaken betreffende het Mishkan. Hij verklaart dat de godslasteraar (of degene die vloekt) "alles verstoot,

degene die offert, het offer en het bestaan van God, alsof er geen Wet en geen Rechter bestaat." Met andere woorden: de Tora leert ons eerst uitgebreid over de betekenis van heiligheid binnen de Joodse gemeenschap en confronteert ons pas daarna met de godslasteraar - de aarts-ontheiliger van het geheiligde. Een gemeenschap die zich toelegt op het promoten van het zoeken naar heiliging moet absoluut scherp reageren en zijn walging laten blijken als deze heiligheid wordt ontwijfd. Zo een gemeenschap zal godslastering zonder meer als de meest extreme vorm van afwijkend gedrag beschouwen.

Het is interessant om te zien dat de wetten over godslastering in de Tora in een specifiek verhalende context verschijnen: "Met de Jisraëlieten was een man meegekomen die geboren was uit een Jisraëlitische vrouw en een Egyptische man. Toen deze man op zekere dag slaags raakte met de Jisraëliet en een vloek uitsprak waarin hij Gods Naam lasterde, werd hij aan Mosjee voorgeleid." (Waj. 24:10-11).

De Tora brengt het verhaal van een specifiek individu, de zoon van een Israëlitische vrouw en een Egyptische man, die in een ruzie verwickeld raakt en uiteindelijk God vervloekt. De Israëlieten weten niet wat ze met hem moeten doen en brengen hem bij Mosjee om erachter te komen hoe hij behandeld moet worden. Het antwoord staat in de pesoekiem (verzen) 15 en 16 (zie hierboven): hij moet ter dood gebracht worden. Je vraagt je af waarom de wetten van godslastering samengevat worden in een verhaal temidden van een uitgebreid voornamelijk legalistisch gedeelte van Wajikra? De Tanach is hier niet "politiek correct", in zoverre dat de godslasteraar beschreven wordt als een gedeeltelijke buitenstaander - een kind uit een "gemengd huwelijk". Het lijkt er bijna op dat, tenminste volgens het verhaal, het onderwerp van godslastering nooit aan de orde zou hoeven komen binnen een hermetisch afgesloten gemeenschap, omdat het bij een echte "insider" of een echte "outsider" nooit zou opkomen om zoiets te doen. De Talmoed Bawli ondersteunt deze duiding van het verhaal. Een godslasteraar wordt niet tot een straf veroordeeld totdat hij "de Naam met De Naam vervloekt". Volgens de rabbijnse uitleg van godslastering moet de overtreder genoeg kennis hebben om de macht van Gods Naam zo te gebruiken dat daarmee God beledigd wordt; hij moet voldoende een "insider" zijn om de kracht van de Naam van God te willen oproepen, en tevens genoeg buitenstaander om God te willen vervloeken. Godslastering is in essentie een zonde van iemand die aan de rand van de samenleving leeft.

Misschien verklaart deze zonde van de "man die geboren was uit een Jisraëlitische vrouw en een Egyptische man", waarom godslastering zo'n terugkerend thema is binnen het hedendaagse Europa. We leven op het snijvlak van verschillende culturen en religies en zijn ons sterk bewust van het bestaan van het anders-zijn van "de ander" en we maken onszelf vaak wijs door te denken dat we elkaar begrijpen. We weten beiden teveel en te weinig over elkaar en daardoor komen we onvermijdelijk terecht in situaties waar we elkaars heiligheden schenden.

Een andere invalshoek - Daniel Berkowitz

Temidden van de vele wetten die Emor bevat staat ook het verbod voor mensen met een fysiek gebrek om aan de offerdienst deel te nemen of te eten van wat gewijd is. Deze afwijzing van mensen met lichamelijke gebreken die inherent is aan de wet is heel menselijk. Die komt voort uit onze eigen fundamentele angst en afwijzing van hen die er anders uitzien en heeft te maken met onze eigen behoefte er hetzelfde als iedereen uit te zien. Fysieke gebreken werden door sommigen gezien als een indicatie van morele imperfectie, en daarom zouden wij ons kunnen afvragen of de wet ons dan niet vraagt te overwegen of wij niet van onszelf een andere, hogere morele standaard zouden moeten verlangen?

We werden allemaal met pijnlijke ethische uitdagingen geconfronteerd voordat we zelfs wisten hoe onze naam te spellen. Er waren moeilijke keuzes, compromissen en

verwarrende signalen hoe we ons eigen leven hoorden te leiden. Zo is het gebleven tot vandaag de dag, we worstelen nog steeds, proberen nog altijd van alles uit te zoeken, proberen onze weg door het leven zo effectief mogelijk door te werken. Het enigste dat veranderd is, is de omvang van het probleem. Er staat nu meer op het spel. En nu als volwassenen zijn we in een positie om veel meer goed of slecht te doen voor onszelf, onze organisatie en onze wereld. Maar we moeten nog altijd worstelen met onze niet perfecte ethiek. Zoals er in Prie Pritchetts *The Ethics of Excellence* staat: "We kunnen niet perfect zijn, maar uitstekend kunnen we wel zijn."